

TEKI ŹRÓDŁOWE

Obraz stanu wojennego
w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie





Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Oddział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwiać odbiór dokumentu.



1982, maj 12
Teleks nr 237

AP Legnica, KW PZPR, sygn. 752
maszynopis

W dniach 10 i 11 bm. na terenie województwa legnickiego przebywała grupa członków kierownictwa partii i rządu oraz lektorów KC PZPR, której członkowie odbywali spotkania z załogami kilkunastu zakładów przemysłowych.

Przebieg, frekwencje i atmosferę spotkań ocenić należy pozytywnie. Spotkania przebiegały w poważnej i pełnej odpowiedzialności atmosferze. Nie notowaliśmy w ich trakcie wrogich wystąpień ani prób bojkotu.

Członkowie Komisji Socjalnych i Komisji Konsultacyjnych oraz aktyw partyjny [Robotnicy] uczestniczący w spotkaniach stwierdzili, że zastosowana forma polegająca na otwartej i szczerej rozmowie, bez tzw. „sztucznych ram” winna być w przyszłości kontynuowana.

Jak wynika z oceny przedstawicieli władz centralnych atmosfera we wszystkich zakładach, w których przebywali jest spokojna, nie wskazuje na ewentualne próby samorzutnych, wrogich akcji.

Młodzi pracownicy Zakładów Urządzeń Górniczych „Lena” – Złotoryja stwierdzili, że duży udział młodzieży w ostatnich wydarzeniach spowodowany był niedociągnięciami w wychowaniu i to zarówno przez rodziców, jak i szkołę. Jedną z przyczyn – wg wypowiedzi – widocznej wśród młodzieży frustracji jest brak satysfakcjonującego ją programu, który gwarantowałby „godziwy start w dorosłe życie”. Generalnie dyskutanci podnosili problem budownictwa mieszkaniowego. Stwierdzono, że należy na szczeblu rządowym określić, które rejony kraju ze względu na rozwój przemysłu, będą miały priorytet w tym zakresie. Mówiono, że na tle kraju województwo legnickie wyraźnie „odstaje”, co pogłębia społeczne niepokoje.

Powtarzającym się problemem w większości spotkań były widoczne, nieuzasadnione i nadmierne – zdaniem dyskutantów – rozpiętości w systemie płac między poszczególnymi resortami. Ogólnie krytykowano funkcjonujący obecnie system płac za brak w nim motywacji do zwiększenia ilości i jakości pracy oraz podnoszenia kwalifikacji i wykształcenia.

W kontekście reformy gospodarczej zwracano uwagę na nadmierne powiązanie podatkowe poszczególnych zakładów z budżetem państwa oraz niski procent odpisów na fundusz socjalny załóg. Z dużą troską mówiono o sprawach socjalno-bytowych załóg, stwierdzając, że obecne wielkości funduszy socjalnych nie gwarantuje przy istniejących cenach zabezpieczenia podstawowych potrzeb ludzi pracy. W niektórych przypadkach zachodzą obawy o organizację zakładowego wypoczynku dla dzieci i młodzieży (ZM „Legmet” Legnica). Przedstawiciele komisji socjalnych w swych wypowiedziach zwracali uwagę na bardzo



trudną sytuację w zaopatrzeniu załóg w niezbędne środki czyszczące oraz odzież ochronną – szczególnie jest to widoczne w zakładach wchodzących w skład KGHM.

W Hucie Miedzi „Legnica” zwracano uwagę na trudności występujące ze sprzedażą złomu stalowego – huty żelaza odmawiają od dłuższego już czasu przyjmowania złomu (problem ten występuje w całym województwie). Również duże niepokoje wywołują trudności w zbycie kwasu siarkowego – wpływa to negatywnie na ochronę środowiska.

Na spotkaniu w Zakładach Górniczych „Lubin” notowaliśmy wypowiedzi krytykujące koncepcje tak dużej ilości programów operacyjnych przy widocznym deficycie środków materialnych. „Żaden z nich nie jest od początku do końca prawidłowo realizowany”. Oczekuje się w związku z tym zmian w tym zakresie.

Osobnym tematem, powszechnie podnoszonym tematem, są „krociowe” zarobki różnego rodzaju prywatnej inicjatywy oraz agentów. Sugeruje się zdecydowane wzmocnienie dyscypliny finansowej. Sytuacja ta – jak twierdzono – powoduje odczucie niesprawiedliwości społecznej.

W każdym z odbytych spotkań poruszana była sprawa przyszłości związków zawodowych. Zdania w tej sprawie są podzielone, czasami krańcowe. Ogólnie stwierdzić należy, że oczekuje się szybkiego rozwiązania problemu związków zawodowych. Mówiono, że społeczeństwo jest już zmęczone stanem niepewności.

W dalszym ciągu podnoszony jest problem wiarygodności partii, a przede wszystkim zgodności słów i czynów. Mówiąc o zakończonej już sprawie Kaima stwierdzono, że: „jest to obraza narodu”. Z wypowiedzi wynika, że w tzw. „sprawach rozliczeniowych”, ciężar dyskusji przesuwają się ze szczybla centralnego na ogniwa pośrednie, które „pozostały bez zmian na tych samych stanowiskach”.

Spotkania tego typu wykorzystywane są do przekazywania niezadowolenia z niedostatków informacji. Omawiając wystąpienia rzecznika prasowego rządu na temat ostatnich zajęć ulicznych twierdzono, że jest zbyt lakoniczne, że winno zawierać charakterystyki zatrzymywanych oraz wyroki zapadłe w zakończonych sprawach za organizacje i udział w ekscesach.

Notowaliśmy pytania: „dlaczego się publicznie nie piętnuje aktów wrogiej działalności księży, bo wygląda z komunikatów o różnych spotkaniach władz z Episkopatem, że jest wszystko w porządku. A rzeczywistość jest inna”. „Dlaczego natychmiast nie dokonuje się weryfikacji środowiska nauczycielskiego”.

W wypowiedziach dotyczących działalności handlu zwracano uwagę na występujące w sprzedaży poważne braki ziemniaków. Negatywnie oceniono samowolne decyzje



niektórych wojewodów rozszerzających reglamentacje – pytano „kiedy i jak zostaną oni ukarani za łamanie przepisów”. Postulowano dokonanie analizy na szczeblu centralnym zasad rozdziału masy towarowej. Zdaniem dyskutantów większa ilość towarów przemysłowych winna być kierowana do rejonów uprzemysłowionych, których mieszkańcy posiadają nadmiar pieniędzy.

Na podstawie analizy odbytych spotkań można nakreślić następujące wnioski formalne:

- spotkania tego rodzaju zdaniem aktywu są potrzebne i pożyteczne, winny być kontynuowane,
- należy spotkania takie prowadzić odrębnymi kanałami: partyjne z aktywem organizacji partyjnej, po linii rządowej z określonymi grupami pracowników np. z brygadzystami, mistrzami itp.
- potrzebne są informacje o stanie realizacji wysuniętych i przyjętych na tych spotkaniach wniosków.

x x x

W województwie legnickim panuje ład i porządek. W ciągu minionej doby nie było wydarzeń incydentalnych. Ulotki nawołujące do strajku w dniu 13 maja rozlepiono w Fabryce Urządzeń Mechanicznych w Chocianowie. Z informacji przekazanych przez komitety terenowe wynika, że do chwili obecnej nie zaobserwowano działań na rzecz organizowania strajku w dniu jutrzejszym.

W dniu dzisiejszym na adres KMG w Chojnowie nadesłano pocztą dwie ulotki o treści: „Solidarność żyje” i „Uwolnić Wałęsę – Solidarność” – wykonane techniką linorytu na papierze przebitkowym. Podobną przesyłkę otrzymał I Sekretarz KZ PZPR w POHZ Chojnów.

Wczoraj we wszystkich miastach, miasto-gminach i dwóch gminach (duże zakłady przemysłowe) odbyły się narady partyjno-służbowe z udziałem kierownictw administracyjnych i politycznych zakładów pracy. Przeprowadzono analizę aktualnej sytuacji społeczno-politycznej w kontekście ostatnich wydarzeń w kraju oraz nakreślono główne kierunki działań zarówno dla aktywu partyjnego, jak i administracji gospodarczej. Szczególną uwagę zwrócono na problemy dotyczące klimatu w zakładach, i rzutujące na warunki socjalno-bytowe załóg. Zalecono wzmocnienie zabezpieczenia zakładów pod względem porządkowym i p/poż.

Z dużym zainteresowaniem spotyka się cykl audycji telewizyjnych nt. działalności Radia Wolna Europa. Wiele osób pyta kim jest M. Lach i na jakich zasadach znalazł się w kraju.



Oczekuje się, że sprawa ta zostanie wyjaśniona w dalszych odcinkach. Niektórzy aktywiści wskazują [. Wskazuje się], że bardzo przydatne w codziennej pracy byłyby dodatkowe materiały wyprzedzające emisję tego typu audycji.

W dniu dzisiejszym w naszym województwie przebywa Komisja Górnictwa KC pod kierownictwem Członka Biura Politycznego KC PZPR tow. Jerzego Romanika. Przed planowanym na godziny popołudniowe posiedzeniem członkowie komisji przebywali w Hucie Miedzi „Legnica”, Zakładach Górniczych „Rudna” i „Polkowice” zapoznając się z warunkami pracy oraz osiąganymi wynikami produkcyjnymi.

Sekretarz KW PZPR
Zbigniew Korpaczewski



Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom IV
Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Joanna Wagner-Głowińska, Wydawnictwo GAJT 1991 s.c.

Publikacja w ramach projektu: 40. rocznica stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym 1981–1983, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023